

آیین‌نامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته

مقدمه

به استناد بند ۱۲ ماده ۳ آیین‌نامه شورای عالی برنامه‌ریزی آموزشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری (مصوب ۹۳/۷/۲۸)، و همچنین بر اساس آیین‌نامه دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته به شماره ۱۶۲۹۰۲/ و مورخ ۹۴/۸/۱۰، این شیوه‌نامه تدوین و در جلسه شورای آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه مورخ ۹۷/۸/۲۹ به تصویب رسید.

ماده ۱. هدف

تعیین چارچوب قانونی برای اجرای صحیح دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته در تمامی زیر نظام‌های آموزش عالی

ماده ۲. تعاریف

۱- وزارت: وزارت علوم، تحقیقات و فناوری است.

۲- مؤسسه: هر یک از دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی و پژوهشی (اعم از دولتی و غیردولتی) است که دارای مجوز تأسیس از وزارت هستند.

۳- آموزش رایگان: تسهیلاتی قانونی که به موجب آن دانشجویان می‌توانند بدون پرداخت شهریه و صرفاً با سپردن تعهد خدمت، تحصیل کنند.

۴- دانشجوی: فردی که در یکی از رشته‌های دوره تحصیلی کارشناسی ارشد ناپیوسته رسانده برابر ضوابط، پذیرفته شده، ثبت‌نام کرده، و مشغول به تحصیل است.

۵- دانش‌آموخته: فردی که یکی از دوره‌های تحصیلی را با موفقیت به پایان رسانده و برابر ضوابط معین، گواهی یا مدرک تحصیلی مربوط را دریافت کرده است.

۶- مرخصی تحصیلی: مدت زمان مشخصی که دانشجوی، برابر ضوابط معین، به طور موقت به تحصیل اشتغال ندارد.

۷- انصراف تحصیلی: فرآیندی که در آن دانشجو به طور خودخواسته از ادامه تحصیلی خودداری کند.

۸- حضوری: شیوه‌ای از آموزش است که دانشجو در آن تمام تحصیل خود را به صورت چهره‌به‌چهره و تمام وقت به انجام می‌رساند.

۹- غیرحضوری: شیوه‌ای از آموزش است که حضور فیزیکی دانشجو در تمام طول تحصیل الزامی نیست.

۱۰- نیمه حضوری: شیوه‌ای از آموزش است که بخشی از آن به صورت حضوری و بخشی از آن به صورت غیرحضوری انجام می‌شود.

۱۱- استاد راهنما: یکی از اعضای هیأت علمی دارای مدرک دکتری است که مسئولیت راهنمایی دانشجو را در انجام پروژه، پایان‌نامه و یا رساله به عهده داشته و از میان اعضای هیأت علمی همان مؤسسه (یا خارج از مؤسسه با مجوز مؤسسه مبدأ) انتخاب می‌شود.

تبصره الحاقی شورای آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه:

تبصره ۱: در سال اول استخدام، عضو هیأت علمی نمی‌تواند به عنوان استاد راهنما انتخاب شود. مربیان تبدیل وضعیت شده به مرتبه استادیاری، در صورت داشتن تجربه‌ی قبلی در مشاوره حداقل دو پایان‌نامه از این تبصره مستثنی هستند.

تبصره ۲: حداکثر سهمیه پذیرش راهنمایی برای اعضای هیأت علمی با مرتبه‌ی استاد، دانشیار و استادیار به ترتیب با نسبت ۵، ۴ و ۳ است.

تبصره ۳: چنانچه استاد راهنما و یا مشاور پایان‌نامه به هر دلیلی نظیر فرصت مطالعاتی، مرخصی، مأموریت آموزشی-پژوهشی و غیره بیش از یک نیمسال در دانشگاه حضور نداشته باشد، امکان انتخاب وی به عنوان استاد راهنما میسر نیست. همچنین عضو هیأت علمی بازنشسته نمی‌تواند به عنوان استاد راهنمای اول انتخاب شود. در صورتی که استاد راهنما و یا مشاور برای پایان‌نامه‌ی دانشجویی، به دلایل یادشده در دانشگاه حضور نداشته باشد، لازم است شورای آموزشی گروه یکی از اعضای هیأت علمی گروه را به عنوان استاد راهنما و یا مشاور

مشترک انتخاب و حداکثر ۲۱ روز قبل از برگزاری جلسه دفاع از پایان نامه معرفی نماید. لازم به یادآوری است موارد اشاره شده در بالا، مازاد بر سهمیه راهنمایی و مشاوره می باشد.

۱۲- استادمشاور: یکی از اعضای هیأت علمی است که مسئولیت مشاوره دانشجو را در انجام پروژه، پایان نامه و یا رساله به عهده دارد و از میان اعضای هیأت علمی همان مؤسسه و یا متخصصان خارج از مؤسسه انتخاب می شود. تبصره الحاقی شورای آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه:

تبصره ۱: استاد مشاور داخل دانشگاه می بایست یکی از اعضای هیأت علمی باشد و استاد مشاور خارج از دانشگاه می بایست حداقل دارای مدرک کارشناسی ارشد باشد. تعیین استاد مشاور با نظر استاد راهنما و با تأیید گروه آموزشی ذیربط می باشد.

تبصره ۲: دانشجویان مقطع دکتری و کارشناسان دانشگاه مجاز به مشاوره پایان نامه نیستند.

تبصره ۳: پیشنهاد تغییر و یا حذف استاد مشاور با نظر و ارائه دلایل کتبی استاد راهنمای اول و پس از تأیید در شورای گروه آموزشی و شورای دانشکده مربوطه تا قبل از ارائه درخواست دفاع امکان پذیر است.

۱۳- مدرس: فردی که به آموزش و مهارت آموزی در یک مؤسسه به صورت تمام وقت، نیمه وقت یا پاره وقت اشتغال دارد.

۱۴- برنامه درسی: مجموعه به هم پیوسته ای از دروس و فعالیت های هر رشته تحصیلی است که اهداف مشخصی را دنبال می کند.

۱۵- واحد درسی: مقدار مفاهیم یا مهارت هایی که برای فراگیری دانشجو در طول یک نیمسال تحصیلی یا زمان معادل آن در نظر گرفته می شود. هر واحد درسی نظری ۱۶ ساعت، عملی یا آزمایشگاهی ۳۲ ساعت، کارگاهی یا عملیات میدانی (بازدید علمی) ۴۸ ساعت، کارورزی یا کار در عرصه ۶۴ ساعت و کارآموزی ۱۲۰ ساعت در طول یک نیمسال تحصیلی یا دوره ی تابستانی و طبق برنامه درسی مصوب اجرا می شود.

۱۶- گروه آموزشی: بنیادی ترین واحد علمی مؤسسه متشکل از تعدادی عضو هیأت علمی است که دارای تخصص مشترک در یک رشته علمی هستند.

۱۷- درس جبرانی: درسی است که به تشخیص گروه آموزشی، گذراندن آن برای رفع کمبود دانش یا مهارت دانشجو، ضروری است.

۱۸- رشته تحصیلی: یک برنامه آموزشی است که با محتوا و روش شناسی خاص، در قالب برنامه درسی اجراء می شود.

۱۹- دوره کارشناسی ارشد: یک دوره تحصیلی که پس از دوره کارشناسی آغاز می شود و حداقل شامل ۲۸ تا ۳۲ واحد درسی است.

۲۰- شیوه آموزشی - پژوهشی: شیوه ای است که محتوای برنامه درسی مربوط به آن علاوه بر واحدهای درسی، مشتمل بر پایان نامه نیز می باشد.

۲۱- شیوه آموزشی: شیوه ای است که دانشجو پس از گذراندن واحدهای درسی و بدون گذراندن پایان نامه دانش آموخته می شود.

۲۲- نیمسال تحصیلی: هر نیمسال تحصیلی شامل ۱۶ هفته آموزش و دو هفته امتحانات پایانی است.

۲۳- پایان نامه: بخشی از شیوه آموزشی - پژوهشی است که در یک زمینه مشخص رشته تحصیلی و با راهنمایی استاد راهنما انجام می شود.

۲۴- هیأت داوران: اعضای هیأت علمی هستند که برای ارزیابی پایان نامه دانشجو در دوره کارشناسی ارشد مطابق دستورالعمل اجرایی مصوب مؤسسه انتخاب می شوند.

ماده ۳. شرایط ورود به دوره

- داشتن صلاحیت های عمومی ورود به دوره برابر ضوابط
 - دارا بودن مدرک رسمی پایان دوره کارشناسی اعم از پیوسته و ناپیوسته مورد تأیید وزارت
 - قبولی در آزمون ورودی و یا کسب پذیرش از مؤسسه طبق مقررات مصوب وزارت
- ماده ۴. آموزش در مؤسسه مبتنی بر نظام واحدی و به زبان فارسی انجام می شود.

تبصره: مؤسسه اختیار دارد در صورت توانایی، برنامه درسی مصوب را با رعایت ضوابط برای دانشجویان خارجی و یا دوره‌های بین‌المللی به زبان غیرفارسی ارائه نماید.

ماده ۵. مؤسسه موظف است، برنامه‌های آموزشی و درسی مصوب شورای عالی برنامه‌ریزی آموزشی وزارت را برای دوره‌ای که در آن با مجوز شورای گسترش آموزش عالی دانشجو پذیرفته است، اجراء کند.

ماده ۶. مدت مجاز تحصیل در دوره کارشناسی‌ارشد دو سال (چهار نیمسال) است.

تبصره: در صورتی که دانشجوی مشمول آموزش رایگان در مدت مقرر دانش‌آموخته نشود، مؤسسه اختیار دارد مدت تحصیل وی را حداکثر تا دو نیمسال افزایش دهد. افزایش سنوات تحصیلی در نیمسال اول به صورت رایگان و در نیمسال دوم با دریافت هزینه طبق تعرفه مصوب هیأت امنای مؤسسه انجام می‌شود. چنانچه دانشجو در این مدت دانش‌آموخته نشود از ادامه تحصیل محروم است.

ماده ۷. تعداد واحدهای درسی در دوره کارشناسی‌ارشد حداقل ۲۸ و حداکثر ۳۲ واحد است که از این تعداد، در شیوه آموزشی-پژوهشی ۴ تا ۶ واحد مربوط به پایان‌نامه و مابقی به صورت واحدهای آموزشی می‌باشد.

تبصره: دانشجو در هر نیمسال تحصیلی لازم است حداقل ۸ و حداکثر ۱۴ واحد درسی انتخاب کند. دانشجو در آخرین نیمسال تحصیلی از شرط اخذ حداقل واحد آموزشی معاف است.

ماده ۸. چگونگی و ترتیب ارائه دروس هر دوره تحصیلی، رشته و یا گرایش با رعایت پیش‌نیاز هر درس طبق برنامه درسی مصوب، بر عهده گروه آموزشی است.

ماده ۹. تعداد واحدهای دروس جبرانی به تشخیص گروه آموزشی حداکثر ۱۲ واحد است.

تبصره ۱: کسب نمره‌ی قبولی ۱۲ در دروس جبرانی، الزامی است ولی نمره مذکور در میانگین نیمسال و کل دانشجو محاسبه نمی‌شود و هزینه این دروس طبق تعرفه مصوب هیأت امناء مؤسسه از دانشجو دریافت می‌شود.

تبصره ۲: زمان استفاده شده برای دروس جبرانی در سقف سنوات تحصیلی دانشجو محاسبه نمی‌شود.

ماده ۱۰. در مؤسسه‌های آموزش عالی دولتی، آموزش رایگان برای هر دانشجو، در دوره کارشناسی‌ارشد صرفاً یک بار امکان‌پذیر است.

تبصره: دانشجوی مشمول آموزش رایگان، در صورت حذف غیرموجه درس به تشخیص مؤسسه یا عدم کسب نمره قبولی در هر درس، برای انتخاب مجدد آن درس، موظف به پرداخت هزینه درس مربوط مطابق تعرفه مصوب هیأت امناء مؤسسه است.

ماده ۱۱. تحصیل همزمان در دوره کارشناسی‌ارشد در مؤسسه‌ها (اعم دولتی و غیر دولتی) ممنوع است.

ماده ۱۲: برنامه‌ریزی و تصمیم‌گیری درباره تقویم آموزشی، چگونگی اعلام و ثبت نمره، زمان حذف و اضافه، حذف اضطراری دروس، نحوه اعتراض به نتایج امتحانات، تاریخ تجدیدنظر و غیره طبق شیوه‌نامه اجرایی مصوب مؤسسه انجام می‌شود.

ماده ۱۳. ارزیابی پیشرفت تحصیلی دانشجو در هر درس از سوی مدرس آن درس و بر اساس حضور و فعالیت دانشجو در کلاس، انجام تکالیف و نتایج آزمون کتبی مستمر و پایانی برای دروس نظری در طول و پایان هر نیمسال تحصیلی انجام می‌شود و بر مبنای عددی از صفر تا بیست قابل محاسبه است.

ماده ۱۴. حضور دانشجو در تمام جلسات کلاس درس الزامی است.

تبصره ۱: اگر دانشجو در طول نیمسال تحصیلی در یک درس بیش از سه جلسه یا در جلسه امتحان پایان نیمسال آن درس غیبت کند نمره آن درس صفر و در صورت تشخیص موجه بودن غیبت از سوی مؤسسه، آن درس حذف می‌شود.

تبصره ۲: در صورتی که واحدهای انتخابی یا باقیمانده دانشجو در پایان هر نیمسال به تشخیص مؤسسه، بنا به دلایل موجه و خارج از اراده دانشجو به کم‌تر از ۸ واحد درسی برسد در این صورت این نیمسال به عنوان یک نیمسال کامل در سنوات تحصیلی وی محسوب می‌شود، اما میانگین نمرات این نیمسال در مشروط‌شدن دانشجو بی‌تأثیر است.

تبصره ۳: نحوه حضور دانشجو در جلسات کلاس درس در دوره های نیمه‌حضور و غیرحضور طبق شیوه‌نامه مصوب مؤسسه انجام می‌شود.

ماده ۱۵. در شرایط خاص، حذف یک یا تمام دروس یک نیمسال تحصیلی با درخواست کتبی دانشجو و تأیید مؤسسه قبل از شروع امتحانات و با رعایت و احتساب در سنوات تحصیلی امکان‌پذیر است.

ماده ۱۶. حداقل نمره قبولی در هر درس ۱۲ و میانگین کل قابل قبول در هر نیمسال ۱۴ است.

تبصره ۱: دانشجویی که در هر نیمسال در یک یا چند درس، نمره قبولی کسب نکند، چنانچه در نیمسال‌های بعدی، درس یا دروس مذکور را با نمره قبولی بگذرانند، نمره یا نمره‌های مردودی قبلی در ریزنمرات تحصیلی دانشجوی، فقط ثبت و باقی می‌ماند اما این نمره‌ها در محاسبه میانگین کل دوره بی‌اثر و صرفاً آخرین نمره قبولی در آن درس ملاک محاسبه میانگین کل دوره خواهد بود.

تبصره ۲: گذراندن دروس با استفاده از تبصره ۱، مشروطی دانشجوی در نیمسال‌های قبل را خنثی نمی‌کند.

تبصره ۳: تسهیلات تبصره ۱ شامل دانشجویانی که به دلیل تقلب و یا حکم کمیته انضباطی، نمره مردودی دریافت می‌کنند، نمی‌شود.

ماده ۱۷. چنانچه میانگین نمرات دانشجوی در هر نیمسال تحصیلی کمتر از ۱۴ باشد، دانشجوی در آن نیمسال مشروط تلقی می‌شود.

تبصره: دانشجویی که دو نیمسال تحصیلی اعم از متوالی یا متناوب مشروط شود از تحصیل محروم می‌شود.

ماده ۱۸. دانشجوی می‌تواند با احتساب سنوات تحصیل، یک نیمسال از مرخصی تحصیلی استفاده کند.

تبصره: بررسی سایر مصادیق مرخصی تحصیلی مانند مرخصی زایمان، مرخصی پزشکی در صورت تأیید پزشک معتمد مؤسسه، مأموریت همسر یا والدین، بدون احتساب در سنوات تحصیلی در اختیار مؤسسه است.

ماده ۱۹. دانشجوی متقاضی انصراف از تحصیل، باید درخواست انصراف خود را شخصاً و به صورت کتبی به اداره تحصیلات تکمیلی تسلیم کند. دانشجوی مجاز است فقط برای یک بار و تا دو ماه از تاریخ ارائه درخواست، تقاضای انصراف خود را پس بگیرد در غیر این صورت، پس از انقضای این مهلت، حکم انصراف از تحصیل وی صادر می‌شود.

تبصره: تصمیم‌گیری برای بازگشت به تحصیل دانشجوی منصرف از تحصیل، بر عهده مؤسسه است.

ماده ۲۰. تغییر رشته، انتقال و میهمانی در دوره کارشناسی ارشد ممنوع است.

تبصره ۱: معادل‌سازی و پذیرش واحدهای درسی گذرانده شده دانشجوی در مؤسسه قبلی طبق شیوه‌نامه مصوب مؤسسه امکان‌پذیر است.

تبصره ۲: به ازای هر ۸ تا ۱۴ واحد از دروس معادل‌سازی شده، یک نیمسال از سنوات مجاز تحصیلی دانشجوی کاسته می‌شود.

ماده ۲۱. دانشجوی موظف است قبل از شروع نیمسال سوم تحصیلی، موضوع پایان‌نامه خود را با نظر استاد راهنما و تأیید گروه آموزشی انتخاب کند.

تبصره ۱: شرایط و نحوه انتخاب استاد راهنمای خارج از مؤسسه یا در رشته‌هایی که عضو هیأت علمی با مرتبه علمی استادیار وجود نداشته باشد طبق شیوه‌نامه مؤسسه انجام می‌شود.

تبصره ۲: انتخاب استاد مشاور، به پیشنهاد استاد راهنما و تأیید گروه آموزشی، از اعضای هیأت علمی همان گروه یا خارج از مؤسسه امکان‌پذیر است.

ماده ۲۲. دانشجوی پس از تدوین پایان‌نامه و تأیید استاد راهنما، موظف است با رعایت ضوابط مؤسسه در حضور هیأت داوران از پایان‌نامه خود دفاع کند.

تبصره الحاقی شورای آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه:

تبصره ۱: تعیین تعداد داوران جلسه دفاع بر عهده‌ی گروه آموزشی است.

تبصره ۲: گروه آموزشی دو برابر تعداد مورد نیاز داوران را به کمیته‌ی تعیین داوران پایان‌نامه‌های دانشگاه معرفی نموده و در نهایت کمیته از میان آن‌ها، داوران مورد نیاز را انتخاب می‌نماید.

تبصره ۳: در هر شرایطی، حضور داور / داوران، استاد راهنمای اول و یکی از مشاورین داخلی (در صورت وجود) در جلسه‌ی دفاع الزامی است.

تبصره ۴: ترکیب هیأت داوران شامل استاد / استادان راهنما، استاد / استادان مشاور (در صورت وجود) و داور / داوران جلسه‌ی دفاع با ضریب نمره یکسان است.

تبصره ۵: مدیر گروه آموزشی و یا نماینده قانونی وی، مسئول هماهنگی برای برگزاری جلسه‌ی دفاع می‌باشد. البته مدیر گروه می‌تواند در جلسه دفاع و جلسه‌ی هیأت داوران پایان‌نامه شرکت نماید.

تبصره ۶: نظارت بر حسن اجرای مقررات و چگونگی برگزاری جلسه‌ی دفاع برعهده ناظر تحصیلات تکمیلی دانشگاه است.

تبصره ۷: درخواست برگزاری دفاع از پایان‌نامه و مدارک لازم برای انجام دفاع، بایستی ۲۱ روز قبل از تاریخ دفاع به دفتر تحصیلات تکمیلی دانشگاه رسیده باشد.

تبصره ۸: در صورت عدم حضور استاد راهنما و یا مشاور مشترک، فرد غائب می‌بایست وکالت کتبی به یکی از اعضای هیأت داوران پایان‌نامه ارائه نماید.

تبصره ۹: حضور استاد مشاور خارج از دانشگاه در جلسه‌ی دفاع از پایان‌نامه الزامی نیست.

ماده ۲۳. نمره‌ی پایان‌نامه در میانگین کل محاسبه نمی‌شود و ارزشیابی آن به صورت کیفی و به شرح زیر انجام می‌شود:

- مردود (کم‌تر از ۱۴)
- متوسط (۱۴-۱۵/۹۹)
- خوب (۱۶-۱۷/۹۹)
- خیلی خوب (۱۸-۱۸/۹۹)
- عالی (۱۹-۲۰)

تبصره الحاقی شورای آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه:

تبصره ۱: هیأت داوران می‌توانند در نمره‌ی پایان‌نامه، امتیازهای تشویقی متناسب با پذیرش و چاپ مقالات در مجلات و یا همایش‌ها را مدنظر قرار دهد.

ماده ۲۴. ملاک دانش‌آموختگی، داشتن میانگین کل حداقل ۱۴ بر اساس واحدهای گذرانده آموزشی و دفاع از پایان‌نامه است. تبصره: چنانچه میانگین کل دانشجویی پس از گذراندن تمام واحدهای آموزشی دوره کم‌تر از ۱۴ باشد دانشجوی اجازه دفاع از پایان‌نامه را ندارد و تنها یک نیمسال با رعایت سقف مجاز سنوات تحصیلی به وی فرصت داده می‌شود تا با اخذ مجدد حداقل ۱۰ واحد از درس‌هایی که با نمره کم‌تر از ۱۴ گذرانده است، میانگین کل واحدهای گذرانده را به حداقل ۱۴ برساند. در این صورت اجازه دفاع از پایان‌نامه به وی داده می‌شود.

ماده ۲۵. چنانچه دانشجویی تمام واحدهای آموزشی دوره را با میانگین کل حداقل ۱۴ گذرانده باشد ولی نتواند یا نخواهد از پایان‌نامه خود دفاع کند باید در مدت مجاز تحصیلی، معادل تعداد واحد پایان‌نامه و طبق نظر گروه آموزشی، واحد یا واحدهای درسی مرتبط را با رشته تحصیلی اخذ و با میانگین کل حداقل ۱۴ بگذراند تا در دوره مذکور به شیوه آموزشی دانش‌آموخته شود. نوع شیوه دانش‌آموختگی در دانشنامه قید می‌شود.

تبصره: دانشجویی که به هر دلیل نتواند دوره تحصیلی را به پایان برساند، فقط گواهی گذراندن واحدهای درسی به وی اعطاء می‌شود.

ماده ۲۶. چنانچه دانشجو در حین تدوین پایان‌نامه اقدام به تخلف علمی (سرقت علمی، جعل، تقلب، کپی‌برداری و غیره) نماید و این موضوع از سوی مؤسسه اثبات شود، از ادامه تحصیل محروم و صرفاً گواهی مبتنی بر تعداد واحدهای گذرانده دریافت می‌کند.

ماده ۲۷: تاریخ دانش‌آموختگی، روز دفاع قابل قبول از پایان‌نامه در شیوه آموزشی، پژوهشی و یا زمان ثبت آخرین نمره درس در شیوه آموزشی است.

ماده ۲۸: مؤسسه می‌تواند بخشی از اختیارات خود در این آیین‌نامه را به گروه آموزشی یا یک کمیته منتخب، تفویض کند.

ماده ۲۹. مسئولیت حسن اجرای این آیین‌نامه و هرگونه پاسخگویی قانونی مترتب بر آن، بر عهده مؤسسه است و نظارت بر اجراء و تفسیر مفاد آن بر عهده معاون آموزشی وزارت است.

ماده ۳۰. این آیین‌نامه در یک مقدمه، ۳۰ ماده و ۲۱ تبصره در جلسه شماره ۸۶۶ مورخ ۱۳۹۴/۷/۴ به تصویب شورای عالی برنامه‌ریزی آموزشی رسید و برای دانشجویان ورودی سال تحصیلی ۹۵-۱۳۹۴ و پس از آن لازم‌الاجرا است.